

T.C.
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

ŞİKAYET NO : 2016/345

KARAR TARİHİ : 23/07/2016

RET KARARI

ŞİKAYETÇİ :

ŞİKAYETÇİ VEKİLİ :

ŞİKAYET EDİLEN İDARE :

ŞİKAYETİN KONUSU :

Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı

Acil sağlık hizmetleri nöbeti ile adli tabiplik icap nöbetleri için gerekli inceleme ve hesaplamaların yapılarak nöbet ücretlerinin ödenmesi talebi hakkındadır.

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ : 25.01.2016

I. USUL

A. Şikayet Başvuru Süreci

1. Şikayet başvurusu, Kurumumuza şikayet başvurusu, 25/01/2016 tarihinde e-başvuru aracılığıyla yapılmış olup, 25/01/2016 tarihli ve 888 sayılı ile kayıt altına alınmıştır. Şikayet başvurusunun karara bağlanması için 28/3/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a maddesi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikayetin incelenmesine ve araştırmasına geçilmiştir.

B. Ön İnceleme Süreci

2. Yapılan ön inceleme neticesinde, şikâyet konusunun Kurumumuzun görev alanına girdiği, şikâyetçinin menfaat ihlali koşulunu taşıdığı, idari başvuru yollarının tüketildiği, şikâyetin süresinde yapıldığı ve diğer ön inceleme konularında da bir eksiklik bulunmadığı, bu nedenle şikâyetin inceleme ve araştırmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A . Şikayetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3. Şikâyetçi, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığının 64395869/840 sayılı yazısında belirtilen “11/09/2014 tarihinden sonra Aile Sağlığı Merkezleri ve Toplum Sağlığı Merkezlerinde icap nöbeti tutan ve bu nöbet karşılığında kurumunca izin kullanmasına müsaade edilmeyen memurlar ile sözleşmeli personele icap nöbeti ödenebileceği” yönündeki resmi görüşü göz önünde tutularak, daha önce çalıştığı İlçe Devlet Hastanesi ve Toplum Sağlığı Merkezinde iken tuttuğu acil sağlık hizmetleri nöbetleri (aktif) ile Ölüm Bildirim Sistemi adli tabiplik nöbetleri (icap) için 11/09/2014 tarihinden itibaren gerekli inceleme ve hesaplamaların yapılarak tarafına nöbet ücretlerinin ödenmesini talep etmektedir.

B. İdarelerin Şikâyete İlişkin Açıklamaları

4. Kurumumuz tarafından/2016 tarihli ve sayılı yazı ile/2016 tarihli ve sayılı yazımıza istinaden **Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığından** gönderilen/2016 tarihli ve sayılı cevabi yazıda özetle;

4.1. Aile hekimliği uygulamasında nöbet hizmetlerinin; entegre sağlık hizmeti sunulan merkezler ve hastanesi olmayan ilçelerde tutulan nöbetler, adli tabiplik hizmetleri nöbetleri/ defin ruhsatları nöbetleri ve Aile Sağlığı Merkezi(ASM)/Toplum Sağlığı Merkezi (TSM) veya bağlı birimlerinde tutulan hafta sonu nöbetleri olmak üzere üç şekilde yürütüldüğünü,

4.2. 5258 sayılı Aile Hekimleri Kanunu'nun ilgili hükümleri ve bu hükümlerine istinaden hazırlanan 2014/33 sayılı Sağlık Bakanlığının Genelgesi çerçevesinde ASM'de ve TSM'de ve bağlı birimlerinde mesai saatleri dışında nöbet hizmeti verilmekte olduğu, bu nöbetlerin karşılığında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun Ek- 33 üncü maddesine göre nöbet ücreti ödendiği,

4.3. İlgili aile hekiminin talebi üzerine sözleşme imzalanarak entegre aile hekimliği biriminde görev yaptığını, mezkur mevzuat gereği entegre sağlık hizmeti sunulan merkezlerde tutulan nöbetlerin aile hekimliğinin bir parçası olduğunu, bu nöbetler için aile hekimlerine ve aile sağlığı elemanlarına nöbet ücreti ödenmediği veya nöbet izni verilmediğini ancak aile hekimleri ve aile sağlığı elemanlarına bu hizmetin karşılığı olarak farklı katsayı ile ödeme yapıldığını, dolayısıyla ilgili aile hekimine de tuttuğu nöbet karşılığında herhangi bir ücretin ödenmediğini,

4.4. Halk Sağlığı Müdürlüğünün/2014 tarihli yazısında “.... ilçesinde faaliyet gösteren E3 tipi İlçe Devlet Hastanesi ve Toplum Sağlığı Merkezinde ve buraya entegre B2 tipi 112 istasyonunda tutulan icap nöbetlerine nöbet ücreti ödenip ödenmeyeceği” hususunda görüş talep edildiği ve söz konusu yazıya istinaden ilgili kanun hükmünde bahsedilen icap nöbet ücretinin ödenebileceğinin belirtildiğini, entegre ilçe hastanelerinde, entegre B tipi 112 istasyonunda ve hastanesi olmayan ilçelerdeki toplum sağlığı merkezlerinde mesai dışında ve hafta sonlarında vatandaşlara sunulacak sağlık hizmetlerinde tutulacak icap nöbetlerinin amaçlandığını, bunun dışında doğrudan Kurumun görev alanında olmayan ancak ilgili mevzuata göre Kurum personelinin de dahil edilebileceği adli tabiplik veya defin ruhsatı için verilen hizmetler veya nöbetlerin ilgili görüşte zikredilmediği veya bu konuda bir değerlendirme yapılmadığı açıklamalarında bulunulmuştur.

5. Halk Sağlığı Kurumunun/2016 tarih ve sayılı cevabi yazısında ise;

5.1. 22/09/2005 tarihli Adli Tabiplik Hizmetlerinin Yürütülmesinde Uyulacak Esaslar konulu 2005/143 sayılı Genelgenin halen yürürlükte olduğu,

5.2. Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından farklı tarihlerde “Adli Tıp Şube Müdürlüğünde çalışan adli tıp uzmanları ve Sağlık Bakanlığı personeli olan hekimlere, mesai saatleri dışında ve resmi tatil günlerinde hakim veya savcı tarafından görevlendirilerek ölü muayene ve otopsi işlemlerine katılmaları halinde yapılacak ödemeler” hususundaki görüş yazılarında özetle “Adli tıp uzmanı yerine Sağlık Bakanlığı personeli olan hekimlerin hakim veya Cumhuriyet Savcısı kararıyla otopsi veya ölü muayenesi için görevlendirilmeleri halinde adli tıp uzmanı gibi 3717 sayılı Kanunun hükümlerinden faydalanabileceklerinin” düşünüldüğü değerlendirmelerinde bulunulmuştur.

C. Olaylar

6. Şikayetçi, ili İlçe Devlet Hastanesinde aile hekimi olarak görev yapmakta olup kendisinin talebi ile sözleşme imzalanarak entegre aile hekimliği biriminde görev yapmaktadır.

7. Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığının .../2014 tarihli ve sayılı yazısında belirtilen “11/09/2014 tarihinden sonra Aile Sağlığı Merkezleri ve Toplum Sağlığı Merkezlerinde icap nöbeti tutan ve bu nöbet karşılığında kurumunca izin kullanmasına müsaade edilmeyen memurlar ile sözleşmeli personele icap nöbeti ödenebileceği” yönündeki görüşü çerçevesinde şikayetçi, yapmış olduğu acil sağlık hizmetleri nöbeti (aktif) ile adli tabiplik nöbetleri (icap) için gerekli inceleme ve hesaplamaların yapılarak nöbet ücretlerinin tarafına ödenmesi talebi ile Halk Sağlığı Müdürlüğüne başvurmuş ancak herhangi bir cevabın verilmemesi üzerine 05/12/2015 tarihinde nöbet ücretlerinin ödenmesi talebi ile Kurumumuza başvuruda bulunmuştur.

8. Kurumumuz tarafından 05/01/2016 tarihinde Gönderme Kararı verilerek ilgililere tebliğ edilmiş, ilgili idare tarafından süresi içerisinde herhangi bir cevap verilmemesi üzerine şikayetçi 25/01/2016 tarihinde tekrar Kurumumuza başvurmuştur.

9. **Şikâyet dosyasının çözüme kavuşturulması için** Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı Strateji Geliştirme Daire Başkanı ile 09/06/2016 tarihinde **yapılan görüşme neticesinde**; aile hekimlerinin adli tabiplik icap nöbetleri sırasında görev çağrılmaları halinde yalnızca 3717 sayılı Kanun gereği yol tazminatı aldıkları, ayrıca bilirkişilik ücretleri almadıkları, konuya ilişkin Adli Tıp Kurumu personeli ile Sağlık Bakanlığı personelinin bilirkişi ücreti almamaları yönünde Adalet Bakanlığının yazısının bulunduğu, bu kapsamda adli tabiplik için tutulan icap nöbeti sırasında savcı tarafından göreve çağrılmayan personelin ise icap nöbet ücretini de almadığı, verilmesinin de yol tazminatı alınması nedeniyle mümkün olamayacağı bilgisi alınmış, şikâyet konusu olayın uzlaşma yoluyla çözümlenemeyeceği anlaşılmıştır.

D. Kamu Denetçisi Muhittin MIHÇAK’ın İnceleme ve Araştırma Bulguları

10. Şikâyet konusunun çözümü amacıyla şikâyete konu işleme ilişkin bilgi ve belgeler Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığından talep edilmiş, ilgili idarenin cevabi yazısına Raporun İdarenin Şikâyete İlişkin Açıklamaları ve Olaylar başlığı altındaki paragraflarda yer verilmiştir.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A . İlgili Mevzuat

11. T.C. Anayasasının “**Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı**” başlıklı 74 üncü maddesinde; “...Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler...” hükmü, 128 inci maddesinde, “Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. Ancak, malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.” hükmü amirdir.

12. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun “**Kurumun görevi**” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; “Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.” hükmü düzenlenmiştir.

13. 09/12/2004 tarihli ve 5258 sayılı Aile Hekimliği Kanununun

13.1. 2 nci maddesinde, “*Aile hekimi; kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ile birinci basamak teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini yaş, cinsiyet ve hastalık ayrımı yapmaksızın her kişiye kapsamlı ve devamlı olarak belli bir mekânda vermekle yükümlü, gerektiği ölçüde gezici sağlık hizmeti veren ve tam gün esasına göre çalışan aile hekimliği uzmanı veya Sağlık Bakanlığının öngördüğü eğitimleri alan uzman tabip veya tabiptir.*” hükmü,

13.2. 3 üncü maddesinin beşinci fıkrasında, “*Aile hekimlerine ve aile sağlığı elemanlarına 657 sayılı Kanunun ek 33 üncü maddesinde belirtilen yerlerde haftalık çalışma süresi ve mesai saatleri dışında ayda asgari sekiz saat; ihtiyaç halinde ise bu sürenin üzerinde nöbet görevi verilir. Bunlara entegre sağlık hizmeti sunulan merkezlerde artırımlı ücretten yararlananlar hariç olmak üzere, 657 sayılı Kanunun ek 33 üncü maddesi çerçevesinde nöbet ücreti ödenir.*” hükmü,

13.3. 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, “*... İlgili mevzuatta birinci basamak sağlık kuruluşları ve resmi tabiplerce düzenlenmesi öngörülen her türlü rapor, sevk evrakı, reçete ve sair belgeler, aile hekimliği uygulamasına geçilen yerlerde aile hekimleri tarafından düzenlenir.*” hükmü düzenlenmiştir.

14. 23/07/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek 33 üncü maddesinin

14.1. birinci fıkrasında, “*Yataklı tedavi kurumları, seyyar hastaneler, ağız ve diş sağlığı merkezleri, aile sağlığı merkezleri, toplum sağlığı merkezleri ve 112 acil sağlık hizmetlerinde haftalık çalışma süresi dışında normal, acil veya branş nöbeti tutarak, bu nöbet karşılığında kurumunca izin kullanmasına müsaade edilmeyen memurlar ile sözleşmeli personele, izin suretiyle karşılanamayan her bir nöbet saati için (nöbet süresi kesintisiz 6 saatten az olmamak üzere), aşağıda gösterilen gösterge rakamlarının aylık katsayısı ile çarpılması sonucu hesaplanacak tutarda nöbet ücreti ödenir. Bu ücret yoğun bakım, acil servis ve 112 acil sağlık hizmetlerinde tutulan söz konusu nöbetler için yüzde elli oranında artırımlı ödenir. Ancak ayda aile sağlığı ve toplum sağlığı merkezlerinde 60 saatten, diğer yerlerde ve hiçbir şekilde 130 saatten fazlası için ödeme yapılmaz.*

Bu ücret damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.” hükmüne,

14.2. üçüncü fıkrasında, “*İcap nöbeti tutan ve bu nöbet karşılığında kurumunca izin kullanmasına müsaade edilmeyen memurlar ile sözleşmeli personele, izin suretiyle karşılanamayan her bir icap nöbeti saati için, icap nöbeti süresi kesintisiz 12 saatten az olmamak üzere, yukarıda nöbet ücreti için belirlenen ücretin yüzde 40'ı tutarında icap nöbet ücreti ödenir. Bu şekilde ücretlendirilebilecek toplam icap nöbeti süresi aylık 120 saati geçemez.*” hükmüne yer verilmiştir.

15. 224 sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanununun 10 uncu maddesi, “*Sağlık ocakları ve evleri her türlü koruyucu hekimlik hizmetleri, hastaların muayene ve tedavisi ile, sağlık ocağına kayıtlı şahısların sağlık sicillerini tutmakla mükelleftir. Ocak hekimleri yalnız kendi ocakları içinde adli tabiplik vazifesi görürler.*” şeklindedir.

16. 17/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 65 inci maddesinde: “*Aşağıda belirtilen kişi veya kurumlar, bilirkişilik görevini kabul etmekle yükümlüdürler:...*

c) *İncelemenin yapılması için gerekli mesleği yapmaya resmen yetkili olanlar.*” hükümleri düzenlenmiştir.

17. 16/05/1991 tarihli ve 3717 sayılı Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri ve Tazminat Verilmesi ile 492 Sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanunun 2 inci maddesinde; “*Daire dışında yapılması gereken her keşif ve icra işlemi için; hakimlere, Cumhuriyet savcılarına, askeri mahkemelerdeki subay üyelere, adli tabiplere, (275); gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutar kadar yol tazminatı ödenir.*” hükmüne yer verilmiştir.

18. 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun

18.1. 8 inci maddesinde, “*Her kazada ve icabı takdirinde nahiyeye merkezlerinde bir veya mütaaddit Hükümet tabipleri istihdam olunur. Hükümet tabipleri doğrudan doğruya vilayet sıhhiye müdürünün emri altında olup memur oldukları mahallerin sıhhi umur ve muamelelerinden mesuldür ve kaymakamın sıhhi hususatta sıhhi müşaviridir.*” hükmü,

18.2. 215 inci maddesinde, “*Bu kanunun tarifi dahilinde defin ruhsatıyesini alınmadıkça ve ibraz olunmadıkça hiç bir cenazenin defni caiz değildir. Ruhsatnameler mevtanın hüviyetini, adresini, bilindiği halde vefatın sebebini muhtevî olacak ve define ruhsat verildiği sarahatla kaydedilecektir.*” hükmü,

18.3. 216 ncı maddesinde, “*Belediye tabipleri olan yerlerde defin ruhsatıyeleri bu tabipler tarafından, bulunmadığı takdirde Hükümet tabipleri tarafından mevtanın muayenesinden sonra verilir. Ölümüne sebep olan hastalık esnasında tedavi eden tabibin verdiği ruhsatname resmi tabipler tarafından tasdik edilmek şartıyla muteberdir.*” hükmü düzenlenmiştir.

19. 19/01/2010 tarihli ve 27467 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mezarlık Yerlerinin İnşası ile Cenaze Nakil ve Defin İşlemleri Hakkında Yönetmeliğin

19.1. Dördüncü maddesinin birinci fıkrasının h bendinde, “*Hükümet tabibi: Toplum sağlığı merkezi hekimini veya aile hekimini... ifade eder.*” hükmü,

19.2. 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında, “*Ölümün sağlık kurumları dışında gerçekleşmesi durumunda ölüm belgesi cenazenin bulunduğu yerdeki belediye tabibi tarafından, belediye tabibi bulunmayan yerlerde toplum sağlığı merkezi hekimisi yoksa aile hekimisi tarafından, bunların bulunmaması halinde ise ölüm belgesi düzenleme yetkilisi tarafından verilir.*” hükmü,

19.3. 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında, “*...Mesai saatleri dışında verilecek olan ölüm belgelerinin düzenlenmesi işi ilçe bazında, belediye tabibi, toplum sağlığı merkezi hekimisi ve aile hekimlerinin dahil olduğu nöbet sistemi ile verilir. Bu nöbet listesi toplum sağlığı merkezlerince oluşturulur, mahalli mülki amir tarafından onaylanır. Nöbet listesi oluşturulurken coğrafi şartlar göz önünde bulundurularak ilçeler birleştirilebilir. Mesai saatleri dışında ölüm belgesi düzenlenmesine ilişkin nöbet, adli hizmet nöbetleri ile birlikte verilebilir...*” hükmü yer almaktadır.

20. 14/4/1982 tarihli ve 2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 1 inci maddesinde, “*Adalet işlerinde bilirkişilik görevi yapmak, adli tıp uzmanlığı ve yan dal uzmanlığı programları ile görev alanına giren konularda diğer adli bilim alanlarında sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler düzenlemek ve bunlara ilişkin eğitim programları uygulamak üzere Adalet Bakanlığına bağlı Adli Tıp Kurumu kurulmuştur.*”; **10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında,** “*Adli Tıp Kurumu şube müdürlüğünde görevli personel, Adalet Bakanlığınca görev sınırları belirlenen yerlerde bulunan mahkemeler, hakimlikler ve savcılıklar tarafından adli tıpla ilgili olmak üzere gerekli görülecek otopsi,*

muayene ve keşifleri, gerekirse olay yerine de gitmek suretiyle yaparak bu hususta rapor vermek ve yapılan davet üzerine sözlü görüşlerini bildirmekle yükümlüdür. **Adli Tıp Kurumu şube müdürlüğü bulunmayan yerlerde bu görevler adli tabip ve diğer personel tarafından yerine getirilir.**” ifadelerine yer verilmiştir.

21. 25/01/2013 tarihli ve 28539 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinin

21.1. Dördüncü fıkrasında, “Aile hekimlerine ve aile sağlığı elemanlarına 657 sayılı Kanunun ek 33 üncü maddesinde belirtilen yerlerde haftalık çalışma süresi ve mesai saatleri dışında ayda asgari sekiz saat; ihtiyaç halinde ise bu sürenin üzerinde nöbet görevi verilir. Bunlara entegre sağlık hizmeti sunulan merkezlerde artırımlı ücretten yararlananlar hariç olmak üzere, 657 sayılı Kanunun ek 33 üncü maddesi çerçevesinde nöbet ücreti ödenir. ... Aile hekimliği çalışanlarına tuttıkları nöbetler karşılığında ilgili kurumlarca nöbet ücreti ödenir.” hükmü,

21.2. Beşinci fıkrasında, “Adli tıp kurumunun doğrudan hizmet vermediği ve hastane bulunan yerlerde yerinde ölü muayenesi dışındaki adli tıp hizmetleri hastaneler tarafından verilir. Yerinde ölü muayenesi hizmetleri, mesai saatleri içinde toplum sağlığı merkezi hekimlerince, mesai saatleri dışında öncelikle toplum sağlığı merkezi hekimleri olmak üzere aile hekimleri ve kamu hastaneleri dışındaki diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki hekimlerin de dahil edilebileceği icap nöbeti şeklinde sunulur. Hastane bulunmayan ilçe merkezleri ve entegre sağlık hizmetinin sunulduğu merkezlerde acil sağlık hizmetleri ile adli tabiplik hizmetleri; mesai saatleri içinde aile hekimleri, mesai saatleri dışında ve resmi tatil günlerinde ise ilçe merkezindeki, toplum sağlığı merkezi hekimleri, entegre sağlık hizmeti sunulan merkezlerde çalışan hekimler ve aile hekimlerinin toplamı dikkate alınarak aşağıdaki gibi icap veya aktif nöbet uygulamaları şeklinde yürütülür.

a) Hastane bulunmayan ilçe merkezlerindeki adli tıbbi hizmetler ile acil sağlık hizmetleri mesai saatleri dışında ilçedeki toplum sağlığı merkezi hekimleri ve aile hekimlerince icap veya aktif nöbet şeklinde yürütülür. İlçe merkezindeki toplam hekim sayısı beş veya daha az ise icap, beşten fazla ise aktif nöbet şeklinde yürütülür.

b) Entegre sağlık hizmetinin sunulduğu merkezlerde toplam hekim sayısı beş ve beşten az ise mesai saatleri dışındaki adli tıbbi hizmetler ve acil sağlık hizmetleri; toplum sağlığı merkezi hekimleri, entegre sağlık hizmetinin sunulduğu merkezde çalışan hekimler ve aile hekimleri tarafından münavebeli olarak icap nöbeti şeklinde, toplam hekim sayısı beşten fazla ise münavebeli olarak aktif nöbet şeklinde yürütülür.” hükmü,

21.3. Altıncı fıkrasında, “İhtiyaç olması halinde beşinci fıkrada aile hekimleri için öngörülen çalışma şekil ve koşulları aile sağlığı elemanları için de uygulanır. Entegre sağlık hizmeti sunulan merkezlerde tutulan nöbetler için aile hekimlerine ve aile sağlığı elemanlarına nöbet ücreti ödenmez veya nöbet izni verilmez. Bu çalışmaların karşılığı olarak farklı katsayı ile kayıtlı kişi sayısı ödemesi yapılabilir.” hükmü düzenlenmiştir.

22. 13/01/1983 tarihli ve 17927 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliğinin 42 nci maddesinde,

“Nöbet hizmetleri evde nöbet, normal, acil, branş nöbeti olarak dört şekilde yürütülür. Acil ve branş nöbetlerinin hangi hallerde tutulacağı hastanenin türüne, iş durumuna, personel mevcuduna, hizmetin gereklerine göre baştabip tarafından tesbit edilir. (...)

A) İcapçı Nöbeti: Uzman adedi nöbet tutacak miktarlardan az, fakat birden fazla olan kurumlarda uzmanlar sırayla ev nöbetini tutarlar. Bunun için aylık ev nöbet listeleri hazırlanır. Ev nöbetçisi mesai saatleri dışında kurumun idari ve tıbbi her türlü gereklerinden sorumludur. Ev nöbetçisi akşam vizitlerini yapmaya, mesai dışında bulunduğu yeri bildirmeye, kuruma her davette gelmeye mecburdur.

B) Normal Nöbetler: Mesai saatleri dışında personelin mesai başlangıç saatini değiştirerek veya vardiye sistemi ile gördürülemeyen veyahut bunların dışında kalan hizmetlerin yürütülmesi için düzenlenen nöbet şeklidir. Bundan amaç; ilgili hizmetin mesai saati dışındaki devamını sürdürerek idari ve tıbbi hizmetlerde süreklilik sağlamaktadır. Bu nedenle, bu nöbete kalan görevliler mensub olduğu hizmet bölümü amirinin yetki ve sorumlulukları ile mesleğinin yetki ve sorumluluklarını haizdirler...” hükmü yer almaktadır.

23. Adalet Bakanlığının “Adli tabiplik hizmetlerinin yürütülmesinde uyulacak esaslar” konulu 2005/143 sayılı Genelgesinde,

“Kapsam

1.1. Bakanlığımıza bağlı sağlık kuruluşlarınca yürütülen adli tabiplik hizmetleri esas olarak travmaya bağlı adli vakaların değerlendirilmesi ve bunlara ait adli raporların düzenlenmesi ile adli ölü muayenesi ve otopsi işlemleridir...”

Bilirkişi olarak adli tabibin yükümlülükleri ve yetkileri

1.3. Adli tabiplik hizmeti aslen bir bilirkişilik hizmeti olup, görevin icrasında CMK'nın bilirkişilik ile ilgili hükümleri geçerlidir (CMK, Madde 62-73).

Adli vakaların muayenesinde ve rapor tanziminde yasal çerçeve

1.5. Adli vakaların muayenesi ve rapor tanziminde dikkat edilecek hususlara bu Genelgenin ilgili kısımlarında yer verilmekle beraber, dikkate alınması gereken mevzuat aşağıda sıralanmıştır:

a) Adli tabiplik hizmeti -yukarıda da belirtildiği üzere- bir bilirkişilik hizmeti olup, bu hizmetin yürütülmesinde CMK'nın Bilirkişi İncelemesi başlıklı bölümünde yer alan hususlar dikkate alınmalıdır.

2. Hizmetin İl İçi Düzenlenmesi: İl Sağlık Müdürlüklerince Yapılacak İşlemler ve Alınacak Tedbirler

2.2. c) ...Bakanlığımıza bağlı yataklı tedavi kurumlarının bulunmadığı yerleşim birimlerinde, mesai saatleri içinde ve dışında bu hizmetler sağlık ocaklarınca yürütülecektir.

d) Mesai saatleri dışında, adli vakaların muayenesi ile rapor tanzimi gibi hizmetlerin, varsa 24 saat hizmet veren ve tanı-tedavi imkânları en geniş ve merkezî konumdaki bir sağlık kuruluşunca/kuruluşlarınca yerine getirilmesi şeklinde düzenleme yapılacak; otopsi hizmetleri için ise icapçı personel görevlendirmesi esas olacaktır.

g) Adli tabiplik hizmeti verecek sağlık kuruluşları ile gerektiğinde otopsi hizmeti verecek icapçı personelin ad, soyad ve iletişim bilgilerini içeren listeler, mesai saatleri içi ve dışı için ayrı ayrı bilgi ihtiva etmek üzere ve aylık olarak düzenlenecek ve Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilecektir.” düzenlemelerine yer verilmiştir.

B. Şikayet Konusuna İlişkin Uygulamalar

24. Anayasa Mahkemesinin 05/03/2015 tarihli ve E:2015/17, K:2015/20 sayılı Kararı: “...nöbet ücret karşılığı olarak tutulan nöbet olup tamamen sınırsız değildir. Zira, nöbet görevi sadece 657 sayılı

Kanun'un ek 33. maddesinde sayılan yerlerde tutulacak, haftalık çalışma süresi ve mesai saatleri dışında ayda asgari sekiz saat olan nöbet görevi ancak ihtiyaç hâlinde bu sürenin üzerinde verilebilecektir. Öte yandan 657 sayılı Kanun'un ek 33. maddesi nöbet uygulamasında ödenecek ücreti sınırlayarak dolaylı yoldan nöbet sürelerine ilişkin sınırlama getirmektedir. Anılan Kanun'da belirtilen saatlerden fazla nöbet tutulduğunda ise fazla tutulan her sekiz saate bir gün izin verilmektedir. Ayrıca bu ücret yoğun bakım, acil servis ve 112 acil sağlık hizmetlerinde tutulan söz konusu nöbetler için yüzde elli oranında artırımlı ödenecektir. Bu ölçütler dikkate alındığında aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının nöbet uygulamasının genel çerçevesinin belirlendiği, kuralın, hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir olduğu ve kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içerdiği açıktır.”

25. Danıştay 5. Dairesinin 26/02/2015 tarihli ve E: 2012/8148 K: 2015/1711 sayılı Kararı: “Aile hekimlerinin görevleri, 5258 sayılı Aile Hekimliği Kanununun 2 nci maddesindeki tanımda yer almaktadır... Farklı bir statüde görev yapan aile hekimlerine kanunda sınırları çizilip tarifi yapılan ve imzalanan sözleşmelerle de sınırları belirtilen görevleri dışında başka görevler verilmesini olanaklı kılan yasal bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle, dava konusu işlemde olduğu gibi, aile hekimlerinin adli tabiplik hizmetlerinde görevlendirilmeleri ve bu hususta nöbet çizelgelerine dahil edilmeleri yasal dayanaktan yoksun olup, bu yönde tesis edilmiş olan dava konusu işlemde hukuka uyarlık, davanın reddi yolundaki mahkeme kararında ise hukuki isabet bulunmamaktadır.”

26. Danıştay 5. Dairesinin 13/04/2015 tarihli ve E: 2012/10765 K: 2015/3733 sayılı Kararı: “...Aile Sağlığı Merkezi'nde aile hekimi olarak görev yapan davacı, İlçe Entegre Hastanesi bünyesinde tutmuş olduğu nöbetler karşılığı izin kullandırılması talebinin reddedilmesi işlemine karşı açılan davada... 25.05.2010 tarih ve 27591 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliği'nin ... dayanağı olan 5258 sayılı Aile Hekimliği Kanunu'nda farklı bir statüde görev yapan aile hekimlerine Kanunda çerçevesi çizilip tarifi yapılan ve imzalanan sözleşmelerle de sınırları belirtilen görevleri dışında başka görevler verilmesini olanaklı kılan yasal bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu nedenle, dava konusu işlemde olduğu gibi, aile hekimlerinin, devlet hastanelerinde görevlendirilmeleri ve bu hususta nöbet çizelgelerine dahil edilmeleri yasal dayanaktan yoksun olduğundan, davacının tuttuğu nöbetler karşılığında izin kullandırılması gerekirken aksi yönde tesis edilmiş olan dava konusu işlemde hukuka uyarlık, davanın reddi yolundaki Mahkeme kararında ise hukuki isabet görülmemiştir.”

27. Samsun 1. İdare Mahkemesinin 29/12/2015 tarihli ve E: 2015/490 K: 2015/2125 sayılı Kararı: “... mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; aile hekimlerine ve aile sağlığı elemanlarına entegre sağlık hizmeti sunulan merkezler dışında, kural olarak hastanelerde nöbet tutturulmaması esas olmakla birlikte ihtiyaç ve zaruret hasıl olduğunda 657 sayılı Kanunun ek 33 üncü maddesinde sayma yolu ile belirtilmiş yataklı tedavi kurumları, seyyar hastaneler, ağız ve diş sağlığı merkezleri, aile sağlığı merkezleri, toplum sağlığı merkezleri ve 112 acil sağlık hizmetlerinde haftalık çalışma süresi ve mesai saatleri dışında ücreti karşılığında nöbet görevi verilebileceği, yine adli tıp kurumunun doğrudan hizmet vermediği ve hastane bulunan yerlerde yerinde ölü muayenesi hizmetlerinin, mesai saatleri içinde toplum sağlığı merkezi hekimlerince, mesai saatleri dışında öncelikle toplum sağlığı merkezi hekimleri olmaz üzere aile hekimleri ve kamu hastaneleri dışındaki diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki hekimlerinde dahil edilebileceği icap nöbeti şeklinde sunulabileceği, ancak bu nöbetler için herhangi bir nöbet ücreti ödenmeyeceği anlaşılmaktadır.

Adli defin icap nöbetlerinin niteliği itibariyle hastanelerde tutulan nöbetlerden olmayıp ihtiyaç halinde savcılıklar tarafından yapılan görevlendirme kapsamında yürütülen bilirkişilik görevi olduğu, anılan

nöbet düzenlemesinin yalnızca adli vakalarda ihtiyaç duyulan bilirkişilik hizmetinin karşılanabilmesine yönelik olarak düzenlendiği ve davalı idarenin olaydaki müdahalesinin listelerin hazırlanarak savcılığa iletilmesinden ibaret olacağı, bu nöbetlerin 657 sayılı Kanunun ek 33 üncü maddesinde sayılan sağlık kurum ve kuruluşlarında tutulacağı belirtilen nöbetlerle ilgisinin bulunmadığı, anılan görevin yerine getirilmesi üzerine görev nedeniyle davacıya bilirkişilik ücreti kapsamında mevzuat uyarınca bir ödemenin zaten yapılacağı ve uygulamada yapıldığı görülmektedir.

Bu durumda davacı tarafından tutulan nöbetin adli defin icap nöbeti olduğu ve anılan görevin savcılıklar tarafından verilen bilirkişilik görevi kapsamında değerlendirilmesinin gerektiği gözetildiğinde, bu kapsamda yataklı tedavi kurumları, seyyar hastaneler, ağız ve diş sağlığı merkezleri, aile sağlığı merkezleri, toplum sağlığı merkezleri ve 112 acil sağlık hizmetlerinde haftalık çalışma süresi dışında normal, acil veya branş nöbeti tutmayan davacıya 657 sayılı Kanunun ek 33 üncü maddesi kapsamında nöbet ücreti ödenmesine olanak bulunmadığı açık olduğundan bu yolda yapılan davacı başvurusunun reddine ilişkin dava konusu işlemde anılan mevzuata ve hukuka aykırılık bulunmadığı gibi ortada tazmini gerektiren bir miktar da yoktur.”

C. Kamu Denetçisi Muhittin MIHÇAK'ın Kamu Başdenetçisine Önerisi

28. Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde, idarece tesis edilen işlemin hukuka uygun olduğu değerlendirilerek şikâyetin kısmen reddi kısmen tavsiyesi yönündeki öneri Kamu Başdenetçisine sunulmuştur.

D. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

29. Şikâyetçi ile idare arasındaki uyuşmazlık (3) numaralı paragrafta yer verildiği üzere, aile hekimi olarak görev yapan şikâyetçinin acil sağlık hizmetlerinde tuttuğu acil nöbeti ile adli tabiplik için tuttuğu icap nöbeti için 657 sayılı Kanun kapsamında nöbet ücretlerinin tarafına ödenmesi talebi hakkındadır.

30. Anayasanın 2 nci maddesinde Devletin temel nitelikleri arasında hukuk devleti ilkesine yer verilmiş olup, hukuk devletinin temel ilkelerinden biri "belirlilik"tir. Bu ilkeye göre, hukuki düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını ayarlar. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

31. Şikâyet konusu olayda, entegre ilçe devlet hastanesinde tuttuğu acil nöbetler için 657 sayılı Kanunun ek 33 üncü maddesi kapsamında nöbet ücretinin ödenmesini talep etmekte olup, (13.2), (21.1) ve (21.3) nolu paragraflarda yer verildiği üzere 5258 sayılı Kanun ve Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliği kapsamında, entegre sağlık hizmeti sunulan merkezlerde tutulan nöbetler için aile hekimlerine ve aile sağlığı elemanlarına farklı katsayı ile kayıtlı kişi sayısı ödemesi yapılacağı, bunun dışında nöbet ücretinin veya nöbet izninin verilemeyeceği hüküm altına alındığından ilgili idare tarafından farklı katsayı uygulamasına tabi olarak artırımlı ücretten yararlanan şikâyetçiye nöbet ücreti ödenmemesinde hukuka aykırılığın bulunmadığı tespit edilmiştir.

32. Ayrıca, şikayetçi, adli tabiplik için tuttuğu icap nöbetleri için 657 sayılı Kanunun ek 33 üncü maddesi gereğince nöbet ücretlerinin de tarafına ödenmesini talep etmekte olup, söz konusu iddiasına esas teşkil eden Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığının .../2014 tarihli ve sayılı yazısında, ödeme yapılması öngörülen hususun iddia edildiğinin aksine entegre ilçe hastanelerinde, entegre B tipi 112 istasyonunda ve hastanesi olmayan ilçelerdeki toplum sağlığı merkezlerinde mesai dışında ve hafta sonlarında vatandaşlara sunulacak sağlık hizmetlerinde tutulacak icap nöbetlerinin bahse konu olduğu, bunun dışında adli tabiplik veya defin ruhsatı için verilen hizmetler veya nöbetlerin ilgili görüşte zikredilmediği anlaşılmıştır.

33. Bilindiği üzere, 5258 sayılı Kanun gereğince, 657 sayılı Kanunun ek 33 üncü maddesinde belirtilen yerlerde haftalık çalışma süresi ve mesai saatleri dışında ayda asgari sekiz saat; ihtiyaç halinde ise bu sürenin üzerinde nöbet görevi verileceği belirtilmiş olup, aile hekimlerinin nöbet tutmalarına ilişkin Anayasa Mahkemesi de bu yönde karar vermiştir.

34. (24) nolu paragrafta yer verilen Kararda da belirtildiği üzere, Anayasa ile Devlete sağlık hizmetlerinin sunumunda pozitif yükümlülük yüklendiği ve kişilerin bu hizmetlerden azami ölçüde yararlanmasını sağlayacak şekilde önlemler almakla zorunlu kılındığı şüphesizdir. Sağlık sektörünün ivedi ve telafisi olanaksız hizmetleri karşılama ve kişilerin ihtiyaç duydukları anda sağlık hizmetlerine ulaşip bu hizmetlerden yeterli ölçüde yararlanabilmelerinin hayati bir önem taşımasından dolayı bu alanda çeşitli ölçütlerle sınırlanan bir nöbet uygulaması getirileceği belirtilmekte olup, nöbet görevinin sadece 657 sayılı Kanun'un ek 33 üncü maddesinde sayılan yerlerde tutulacağı, ödenecek ücret sınırlanarak nöbet sürelerine ilişkin sınırlamanın getirildiği, belirlenen saatlerden fazla nöbet tutulduğunda ise fazla tutulan her sekiz saate bir gün izin verileceği gibi ölçütlerle nöbet görevi için çerçeve 657 sayılı Kanunda çizilmiş bulunmaktadır.

35. Anayasanın 2 nci maddesinde öngörülen hukuk devletinin gereklerinden olan belirlilik ilkesinin, Anayasa Mahkemesi kararlarında belirtildiği üzere sadece kanunî belirliliği değil, daha geniş anlamda hukukî belirliliği ifade ettiği; kanunî düzenlemeye dayanmak ve erişilebilir, bilinebilir ve öngörülebilir olmak şartıyla kanunî düzenlemedeki olası belirsizliklerin yürütmenin düzenleyici işlemleri ve yargı içtihatları ile giderilerek belirliliğin sağlanabileceği kabul edilmelidir.

36. Bu açıdan, ilgili mevzuat ve yargı içtihatları gereği aile hekimlerinin nöbet tutabileceği hususu açık olmakla birlikte, 657 sayılı Kanunda sayılan ölçütler dışında aile hekimlerinin adli tabiplik için icap nöbeti tutmaları ile adli tıbbi hizmetlerle ilgili defin ruhsatı (ölüm belgesi) gibi diğer belgeleri düzenleyip düzenleyemeyeceği konularında 5258 sayılı Kanunun ve 657 sayılı Kanunun sınırları içinde kalınıp kalınmadığının ve hak ihlali olup olmadığı hususunun saptanması önem arz etmektedir.

37. **5258 sayılı Kanunda**, birinci basamak sağlık kuruluşları ve resmi tabiplerce ilgili mevzuatta düzenlenmesi öngörülen her türlü rapor ve diğer belgelerin, aile hekimliği uygulamasına geçilen yerlerde aile hekimleri tarafından düzenlenmesi öngörülmüş olup, **224 sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun** gereğince, sağlık ocağı hekimlerinin kendi ocakları içinde adli tabiplik vazifesi görecekleri hüküm altına alınmış, **5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu** gereğince de incelemenin yapılması için gerekli mesleği yapmaya resmen yetkili olanların bilirkişilik görevini kabul etmekle yükümlü oldukları ve **1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununda** da defin ruhsatının (ölüm belgesi) kural olarak belediye tabibi tarafından verileceği, belediye tabibi olmayan yerlerde bu görev ve yetkinin Hükümet tabibinde olduğu göz önüne alındığında **birinci basamak sağlık kuruluşları ile resmi tabiplerce yürütülmesi öngörülen adli tabiplik ve defin ruhsatı hizmetlerinin aile hekimlerince yürütülmesinde hukuka aykırılığın bulunmadığı anlaşılmaktadır.**

38. Bunun yanında, 5258 sayılı Kanun gereğince, aile hekimlerine 657 sayılı Kanunun ek 33 üncü maddesinde belirtilen yerlerde **nöbet görevi verilebileceği** ve 657 sayılı Kanunun ek 33 üncü maddesi çerçevesinde de **bu nöbetler için nöbet ücreti ödeneceği düzenlenmiş bulunmaktadır.** 657 sayılı Kanunun ek 33 üncü maddesinde ise **söz konusu yerler, yataklı tedavi kurumları, seyyar hastaneler, ağız ve diş sağlığı merkezleri, aile sağlığı merkezleri, toplum sağlığı merkezleri ve 112 acil sağlık hizmetleri** olarak sayılmıştır.

39. Bu itibarla, Sağlık Bakanlığının yanında Adalet Bakanlığı ile belediyelerin asli görevleri gereğince icap nöbet hizmetlerinin yürütüldüğü ve bu kapsamda 3717 sayılı Kanun gereğince her bir keşif için yol tazminatının ödendiği, adli tabiplik ve defin ruhsatı için tutulan nöbetlerin yataklı tedavi kurumları, seyyar hastaneler, ağız ve diş sağlığı merkezleri, aile sağlığı merkezleri, toplum sağlığı merkezleri ve 112 acil sağlık hizmetleri kapsamında olmadığı anlaşıldığından, şikayetçiye 657 sayılı Kanunun ek 33 üncü maddesi kapsamında nöbet ücreti ödenmesine olanak bulunmadığı, ilgili idare tarafından bu yönde yapılan işlemin hukuka uygun olduğu açık olup, şikayetçinin başvurusunun reddi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

40. Bununla birlikte, adli tabiplik ve defin ruhsatı hizmetlerinin yürütülmesine yönelik bazı halk sağlığı müdürlüklerince tek bir icap nöbet listesi belirlenirken, bazı halk sağlığı müdürlüklerince icap nöbet listesi ile adli tabiplik icap nöbet listesi şeklinde iki ayrı liste belirlenmekte olup, aile hekimlerinin tutmuş oldukları icap nöbetlerine ilişkin farklı uygulamaların yürütüldüğü görülmektedir.

41. Bu durum, tek bir listede yer verilen aile hekimlerine icap nöbeti tutulan zaman dilimlerine ilişkin 657 sayılı Kanun kapsamında nöbet ücreti ödenirken, adli tabiplik ve defin ruhsatı icap nöbet listelerine dahil olan aile hekimlerine ise (14), (17) ve (23) nolu paragraflarda yer verilen mevzuat gereği bilirkişilik olarak değerlendirilen adli tabiplik hizmeti nedeniyle yalnızca yol tazminatının ödenmesine, adli tabiplikle ilgili herhangi bir görev doğmaması halinde ise icap nöbetinin herhangi bir ücret karşılığı olmaksızın tutulmasına neden olmaktadır. Şikayete konu olayımızda da şikayetçinin ölüm bildirimi ve adli tabiplik için belirlenen icap nöbet listesine dahil edildiği görülmektedir.

42. Her ne kadar aile hekimleri, adli tabiplik ve defin ruhsatı hizmetlerini yürütmekle yükümlü olmakla birlikte, 657 sayılı Kanun kapsamında nöbet tutulacak yerlerin sayma yoluyla belirlenmesi nedeniyle söz konusu hizmetleri yürütmek üzere bu kişilerin ayrı bir icap nöbet listesine tabi tutularak adli tabiplik için 3717 sayılı Kanun kapsamında yalnızca yol tazminatı verilmesi, defin ruhsatına ilişkin ise herhangi bir ödemenin öngörülmemesi göz önünde bulundurulduğunda **icapçılık müessesine ilişkin sorumlulukları yerine getirirken nöbet tutulan zaman dilimine ilişkin herhangi bir nöbet ücreti verilmemesinin hakkaniyet ilkelerine uygun olmadığı tespit edilmiştir.**

43. Yukarıdan bu yana yapılan açıklamalar, anılan mevzuat hükümleri, idarenin cevabi yazıları, yargı kararları ve tüm dosya birlikte değerlendirildiğinde; şikayetçinin entegre ilçe devlet hastanesinde tuttuğu acil nöbetler için ilgili idare tarafından **farklı katsayı uygulamasına tabi olarak artırımlı ücretten yararlanması nedeniyle 657 sayılı Kanun kapsamında nöbet ücreti talebinin reddedilmesinde hukuka aykırılık bulunmamakta, adli tabiplik ve defin ruhsatı için tutulan icap nöbetlerinin yataklı tedavi kurumları, seyyar hastaneler, ağız ve diş sağlığı merkezleri, aile sağlığı merkezleri, toplum sağlığı merkezleri ve 112 acil sağlık hizmetleri kapsamında olmadığı anlaşıldığından** söz konusu icap nöbetleri için yol tazminatının yanında 657 sayılı Kanunun ek 33 üncü maddesi gereğince nöbet ücretinin ödenmemesinde **hukuka aykırılığın bulunmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır.**

E. İnsan Hakları Yönünden Değerlendirme

44. Anayasamızın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesinin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddesindeki adil yargılanma hakkının, 13 üncü maddesindeki etkili başvuru hakkının ve 17 nci maddesindeki hakları kötüye kullanma yasağının ihlal edildiğine dair herhangi bir bilgi ve bulguya rastlanmadığı gibi şikâyete konu olayda, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde yazılı ve güvence altına alınmış olan kişi hak ve özgürlüklerine aykırı bir durum tespit edilememiştir.

F. İyi Yönetişim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

45. Günümüzde demokratik, modern ve katılımcı yönetim anlayışında idarelerden sadece hukuka uygun hareket etmeleri değil aynı zamanda iyi yönetim ilkelerine de uygun işlem tesis etmeleri beklenmektedir.

46. 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde "Kurum, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar." hükmü yer almaktadır.

47. Ayrıca, Avrupa Birliği Temel Haklar Şartının 41 inci maddesinde geçen "iyi bir yönetim hakkı"nın uygulamada ne anlama geldiğini açıklayan ve ülkemizin de Aday Üye olduğu Avrupa Birliğinin müktesebatının bir parçası olan Avrupa Doğru İdare Davranış Yasasında iyi yönetim ilkeleri ortaya konulmuştur.

48. Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde, şikâyet başvurusu kapsamında Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığından istenilen bilgi ve belgelerin süresi içinde ve yeterli bir şekilde Kurumumuza gönderilmediğinden "*makul sürede karar verme*", "*hesap verilebilirlik*", "*kararların gerekçeli olması*" ve "*kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi*" **ilkelerine uyulmadığı**, Halk Sağlığı Müdürlüğü tarafından şikâyetçiye makul sürede, gerekçeli cevapların verildiği ancak şikâyetçiye verilen cevaplarda işleme karşı hangi sürede hangi mercilere başvurulabileceğinin gösterilmemiş olması sebebiyle "*karara karşı başvuru yollarının ve süresinin gösterilmesi*" **ilkesine uyulmadığı** görülmüş olup, ilgili idarelerin bundan böyle bu ilkeye de uyması beklenmektedir.

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A . Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

49. 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Karar üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

50. 2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında, "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı 60 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içinde İdare Mahkemesine yargı yolu açıktır.

V . KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçeler ve dosyanın kapsamına göre, **ŞİKAYETİN REDDİNE,**

Kararın Şikayet Başvurucusuna, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığına tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır

M.Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi